

Verslag van de vergadering van gezamenlijke werkgroep van werkgroep Etikettering en stakeholders etikettering.

Datum 22 oktober 2018
Commissie Alexandra Nikolakapoulou
Sabine Pelsscher
Stephanie Bodenbach

Ned. Delegatie Inge Stoelhorst

Samenvatting

Tijdens deze derde, gezamenlijke bijeenkomst met lidstaten en stakeholders is de voortgang van diverse lopende onderzoeken gepresenteerd (presentaties staan op de website van de Europese Commissie) en is gediscussieerd over de interpretatie van de criteria voor 'Front of Pack' labelling (FOP) (criteria artikel 35). Naar verwachting brengt de CIE begin 2019 haar rapport over FOP-systemen uit en kan dan de discussie starten over de harmonisatie van (onderdelen van) FOP-etikettering.

Introductie CIE

De CIE introduceert deze gezamenlijke bijeenkomst van de lidstaten en stakeholders over FOP etikettering door een toelichting te geven over het rapport dat de Commissie begint 2019 zal uitbrengen. Dit rapport zal een beschrijving omvatten van alle mogelijke FOP-systemen. De CIE zal daarna een keuze moeten maken voor de mogelijkheid van een EU geharmoniseerde systeem. Ook wordt toegelicht dat binnen Codex ook wordt gewerkt aan een discussiedocument over de ontwikkeling van standaarden voor FOP systemen in Codex. Ook heeft WHO recent een document opgesteld.

Belgie heeft het Nutriscore systeem genotificeerd. De CIE heeft gezien dat er aankondigingen zijn dat Belgische supermarkten dit systeem gaan gebruiken. Ook in Spanje hebben supermarkten aangekondigd Nutriscore te gaan gebruiken. Tenslotte geeft de CIE aan dat het ook interessant is dat er meer en meer gebruik wordt gemaakt van apps.

De implementatie van FOP systemen is erg afhankelijk van de legale status van betreffend schema. Het kan een schema zijn dat valt onder artikel 35, 36, of een schema onder de claimswetgeving. In het laatste geval kan een schema alleen worden goedgekeurd nadat lidstaten het FOP-systeem hebben genotificeerd bij de EU.

**Directie Voeding,
Gezondheidsbescherming
en Preventie**

Regulier Overleg Warenwet

Bezoekadres:
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag

T 070 340 79 11
F 070 340 55 54
www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen bij

Inge Stoelhorst
i.stoelhorst@minvws.nl
T 070 340 5668

Ons kenmerk

Verslag CWG
Voedselinformatie voor
consumenten van 22 oktober
2018

Secretariaat ROW
[dienstpostbusROW-
EU@minvws.nl](mailto:dienstpostbusROW-EU@minvws.nl)

www.row-minvws.nl

Presentatie Copa Cocega (EU farmers Union)

Copa Cocega benadrukt in haar presentatie dat primaire producten niet kunnen worden geherformuleerd. Daarom passen logosystemen niet goed bij dergelijke producten, maar moet het belang van goede voedingsadviezen en educatie benadrukt worden. Copa Cocega wil ook graag oplossingen/aanpakken voor producten die geen label hebben (verse producten).

Presentatie BEUC

BEUC stelt dat veel FOP labelling studies onderbouwen dat consumenten FOP etikettering graag willen. Nederlandse en Zwitserse studies bevestigen de voorkeur van consumenten voor kleurcode systeem. BEUC benadrukt dat het belangrijk is te weten wie er achter het FOP-schema zit, dit moet een onafhankelijke partij zijn.

BEUC licht meerdere logosystemen toe, UK stoplichten, Franse Nutriscore, Evolved Nutrition labelling pilots in diverse lidstaten, Italiaans voorstel met GDAs/geen kleurcodes. BEUC geeft de nadelen van Evolved Nutrition Labelling systeem aan (misleidend, aanzienlijke vermindering van kleurcode rood). Het Italiaanse voorstel geeft geen kleurcodes, BEUC vindt dit onduidelijk.

BEUC is voorstander van:

- een kleurcode die gebaseerd zijn op hoeveelheden nutriënten per 100 gram;
- een logo dat effectief is voor alle consumenten (ook lagere SES);
- een schema dat gebaseerd is op wetenschappelijke en onafhankelijke studies;
- ontwikkeling van een systeem gedaan moet worden op een open en transparante wijze en geleid moet worden door de publieke autoriteiten.

De Consumentenbond presenteert de studie over de effectiviteit van FOP op ontbijtgranen. Consumentenbond heeft ontbijtgranen vergeleken met en zonder FOP label, Nutriscore, stoplichtensysteem.

De uitkomst van de studie door de Consumentenbond: bij een stoplichtensysteem en Nutriscore koos de consument het gezondere product. Deze beide systemen blijken een positief te hebben op het gedrag van consumenten.

De levensmiddelenindustrie geeft aan dat er nu veel meer belangstelling is voor FOP etikettering, dan ten tijde van het opstellen van de etiketteringsverordening. Daarbij geeft dat ze aan dat partijen vertegenwoordigt die veel verschillende schema's hanteren. Tenslotte benadrukt FDE dat artikel 35 is opgesteld omdat via dit artikel vrijwillige FOP-schema's getest kunnen worden.

Criteria Artikel 35 FIC:

CIE presenteert de criteria en de reacties hierop tot dus ver (zie de presentatie op de website van de EC):

1. Based on scientifically valid consumer research and do not mislead the consumer (Artikel 7 Fair information practices).
2. Their development is the result of consultation with a wide range of stakeholder groups.
3. They aim to facilitate consumer understanding of the contribution or importance of the food to the energy and nutrient content of a diet.
4. They are supported by scientifically valid evidence of understanding of such forms by the average consumer.
5. Other forms of expression are based on harmonised RI or in their absence on general accepted scientific advices on intakes for energy of nutrients.
6. They are objective and non-discriminatory.
7. Their application does not create obstacles to the free movement of goods.

Reacties tijdens de vergadering:

Ad.1:

De CIE legt uit dat het dus van belang is dat FOP-schema vooraf is gebaseerd op een wetenschappelijk consumentenonderzoek. Het is moeilijk te bepalen wanneer een onderzoek wetenschappelijk gezien als valide beschouwd kan worden.

Er wordt benadrukt FOP-schema's met elkaar vergeleken moeten worden. Er moet gebouwd worden op ervaringen die er al zijn. Er wordt aangegeven geeft aan dat onderzoek moet gaan over 'objective' understanding, niet 'subjective' understanding. Er was discussie over de term 'informative'. Tot op welk niveau moeten consumenten een logo kunnen begrijpen? Er wordt gerefereerd naar de Codex teksten, waarin ook het aspect 'misleidende informatie' wordt toegelicht.

Een lidstaat geeft aan dat FOP labelling gebaseerd op porties niet persé misleidend hoeft te zijn, maar dat dit kan ontstaan zodra er daarnaast ook claim op het product staat. Dit moet onderzocht worden. Benadrukt wordt dat de porties gebaseerd moeten zijn op de voedingsrichtlijnen van de lidstaten.

Ad 2.

De CIE vraagt of betrokkenheid regie van publieke autoriteiten noodzakelijk is? Een lidstaat reageert door aan te geven dat het inderdaad geen verplichting is voor de publieke autoriteiten. Het is wel van belang dat het bedrijfsleven de controleautoriteiten consulteert om na te gaan of een FOP systeem al dan niet misleidend is. Er wordt gevraagd hoe een dergelijk systeem zou werken voor 28 lidstaten. Krijgen we dan 28 meningen uit 28 lidstaten?

Als FOP-systemen in lidstaten worden toegepast, moet elke lidstaat afzonderlijk aantonen dat het logo wordt begrepen door haar consumenten. Wel kunnen producten met een logo vanuit een lidstaat waar het logo is toegelaten vrij gedistribueerd worden naar andere lidstaten (vrij verkeer van goederen). De levensmiddelenindustrie geeft aan dat het dan wel zeer lastig wordt voor het bedrijfsleven om voor elke lidstaat afzonderlijk stakeholder consultaties uit te voeren.

Ad 3.

Er is gediscussieerd of de FOP-systemen de voedingsrichtlijnen kan vervangen. Er is aangegeven dat FOP-systemen afgestemd moeten zijn met de voedingsrichtlijnen. Voedingsrichtlijnen hebben echter vaak niet hetzelfde doel als een FOP-schema. Een lidstaat geeft aan dat dit criterium niet zozeer verwijst naar de voedingsrichtlijnen, maar naar de hoeveelheid van de dagelijkse inname van een nutriënt (de RI).

Ad 4.

Bij dit criterium wordt gesproken over de term 'begrijpelijkheid voor de consument' of het 'aankoopgedrag'. Lidstaten geven aan dat het gaat om begrip en niet om gedrag. Er ontstaat discussie over de FOP-schema's die door het bedrijfsleven worden opgesteld. Door de CIE wordt aangegeven dat 'case by case' beoordeeld moet worden welke 'evidence' nodig is.

Ad 5.

De levensmiddelenindustrie vraagt of alleen de referentieinnames die in de bijlage van de FIC verordening staan vermeld gebruikt mogen worden? De CIE geeft aan dat alleen in het geval er geen geharmoniseerde referentieinnames bestaan, kan worden

afgegaan op ander wetenschappelijke adviezen. In het algemeenheid zijn er voor de FOP nutriënten (energie, zout, verzadigd vet ..) EU vastgestelde referentie innames.

Ad 6.

Geen opmerkingen.

Ad 7.

De levensmiddelenindustrie geeft aan dat ook bij wederzijdse erkenning, handelsproblemen kunnen ontstaan.

Presentatie JRC, gedragsonderzoek op de vraag- en aanbodkant.

JRC presenteert de voortgang van haar onderzoek, de effecten van FOP-etikettering op dieet en de gezondheid, dit alles gebaseerd op experimenteel werk.

De uitkomsten van een aantal onderzoeken werden gepresenteerd. Geen van de onderzoeken lieten aanwijzingen zien voor een aangepast aankoopgedrag door de FOP-systemen.

Het JRC rapport zal tegelijkertijd met het rapport van de Europese Commissie worden gepubliceerd.

Presentatie internationale studie ter vergelijking van logo's in twaalf landen (Universiteit Parijs)

Logosystemen in twaalf landen zijn vergeleken op objectief begrip, attitude en op voedselkeuzegedrag. De vergeleken logosystemen betroffen de kleurcodesystemen, Nutriscore, GDA, het waarschuwingslabel in Zuid Amerika, het Health Star systeem uit Nieuw Zeeland/Australië.

Nutriscore leidt tot het beste objectieve begrip, een en ander was onafhankelijk van voedselcategorie, inkomensniveau. De 'warning labels' waren tweede in de vergelijking.

Vwb het begrip werd aangegeven dat:

- Kleuren, symbolen beter werden begrepen dan nummers;
- Kleurcode beter wordt begrepen dan de monochromatische labels;
- Een samenvattingsweergave beter wordt begrepen dan een overall nutritionele weergave.

Presentatie Leclerc over de impact van Nutrimark en Nutriscore FOP label op het consumentengedrag en aankoopcondities.

Leclerc is begonnen met Nutrimark (lijkend op het Australische Health Star systeem) (studies uit 2016 en 2017). In 2018 is Leclerc verdergegaan met Nutriscore.

Verschillende productgroepen zijn getest met Nutriscore, Nutrimark en zonder logo.

Conclusie was dat de nutritionele kwaliteit van producten beter was bij aankoop van producten met een Nutriscore.

Leclerc past Nutriscore nu breed toe in al haar supermarkten.

Conclusie Commissie

De CIE licht uit welke activiteiten in de komende periode gedaan worden:

- Er zal beoordeeld worden hoe de criteria van artikel 35 te interpreteren;
- Een rapport over FOP-systemen wordt voorbereid door de Europese Commissie;
- Dit rapport zal advies geven over mogelijkheid van harmonisatie.

Uit de onderzoeken ziet de CIE dat consumenten kunnen profiteren van FOP-labelling. Levensmiddelenbedrijven willen hierin graag voorzien.

- CIE wil dit proces faciliteren.
- Wat geïmplementeerd gaat worden, moet aan de geldende regelgeving voldoen.
- Testen van diverse schema's in 'real life' is belangrijk.
- Er volgt een interne consultatie van rapport door de CIE. De CIE hoopt dat begin 2019 het rapport uitkomt.
- Tegelijkertijd lopen de ontwikkelingen bij WHO en Codex.
- Volgende meeting van deze groep kort voor of na de publicatie van dit rapport zijn (naar verwachting februari/maart 2019).

Den Haag, oktober 2018